

Jeg ønsker at skolen skal forberede mitt barn til

fremtiden: JA ☐ NEI ☐

Nylund skole er i media, i år igjen. Denne gangen fordi de sendte elever hjem med avkrysningsskjema hvor foreldrene måtte ta stilling til hvilke julesanger som var passende å synge ved årets juleavslutning. Bråket i ettertid, av mange omtalt som en tulledebatt, kveler den debatten vi egentlig skulle hatt: hvordan kan skolen på best mulig måte imøtekomme samfunnets mangfold, og forberede eleven på fremtiden. Skolen må være kritisk til egen praksis, være åpen for dialog og endring, uten å frykte at dette truer norske verdier og tradisjoner.

Nylund skole har i år igjen fått plass i media. Hvorfor havner skolens praksis i media år etter år? I fjor sendte skolen en gruppe elever hjem med julesanger hvor ordene «nisse» og «jul» var byttet ut. I følge skolen en glipp, og en del av et forsøk for å vise hvordan en nøytral, ikke krenkende jul ville sett ut i praksis. I år, ved bruk av et skjema som i ettertid ble tilbaketrunkket, inviterer Nylund skole foreldrene til å krysse av hvilke julesanger deres barn kan øve på -og fremføre. Disse sakene har utviklet seg til en debatt som handler om at innvandrere på en eller annen måte forårsaker en utslettelse av norsk kultur og norske verdier, som man blant annet kan leses i Hege Storhaugs Human Rights Service. At saken får et slikt ettermæle, er i seg selv noe som kan skape avstand og uenighet. Men hvis Nylund skole hadde ført en pedagogikk forankret i idéen om at mangfold er en ressurs og ikke et problem, kunne debatten vært en annen—dog en med mindre frykt og tvil som kunne bidratt til faktisk forbedring.

Jeg er nå på mitt avsluttende år i grunnskolelærerutdannelsen og har dette semesteret tatt det nye faget «Education for Democracy» ved Høgskolen på Vestlandet. I korte trekk er innholdet i dette faget demokrati og hvordan skolen kan lære elever om demokratiet, la dem erfare demokrati og hjelpe dem til å utvikle demokratiske verdier og holdninger. Deler av pensum omhandler hvordan skolen kan legge opp til en pedagogikk som på best mulig måte ivaretar det mangfoldet av elever skolen møter, slik at alle blir inkludert. Når jeg bruker begrepet mangfold refererer jeg til forskjeller blant alle mennesker, ikke spesifikt religiøse, etniske, eller kulturelle forskjeller. Dette mangfoldet er utvilsomt kommet for å bli både nasjonalt og globalt, og vil prege fremtiden. I Norge er vi stolte over å ha en skole for alle, og vi må sikre at denne skolen er inkluderende ovenfor dette mangfoldet.

Peder Haug, professor ved Institutt for pedagogikk på Høgskulen i Volda, sier at inkludering ikke handler om at individet skal bli en del av fellesskapet, men at fellesskapet har ansvar for at den enkelte skal bidra til helheten. Det er altså skolens ansvar å tilrettelegge for at alle elever har muligheten til å delta i fellesskapet, og dermed bli en del av det. Dette er også stadfestet i skolens styringsdokumenter,

Nylund skole forhindrer deltakelse for de som ikke ønsker å synge «Deilig er jorden». Hvis målet er at flest mulig skal møte opp, må dialogen være en annen. I stedet for å velge vekk norske, tradisjonsrike julesanger, kan man beholde disse, men gjennom dialog finne frem til sanger som også representerer fellesskapet der alle bidrar. Gjennom dette kan man skape en julefeiring for alle. Samtidig skaper avkrysningsskjemaet en splittelse mellom «oss»-et, med våre, norske julesanger, og «dere» med deres innvendinger.

Videre har jeg studert begrepet interkulturalitet, som blant annet omhandler hvordan ulike mennesker med ulike kulturer er i samspill med hverandre i samfunnet. Vi lever i en verden hvor forskjeller er uunngåelige; vi trenger å lære hvordan vi kan imøtekomme forskjeller på en konstruktiv måte og bruke dem som ressurs for læring og utvikling. Dette er et av hovedelementene i interkulturell pedagogikk.

Forsvarsadvokat Geir Lippestad uttalte etter 22. juli at det er forskjellene mellom mennesker som er utviklende for et samfunn, men at vi trenger en felles plattform for å lære å respektere hverandres forskjeller. Skolen har en unik posisjon til å være en slik arena, men vi trenger verktøy for å utnytte potensialet som ligger i dette mangfoldige fellesskapet. Verktøyene interkulturell pedagogikk belyser er blant annet det å kunne rette et kritisk blikk mot seg selv, egen praksis og fordommer, og danne rom for dialog og refleksjon for å få frem ulike perspektiver og fremme forståelse av andres synspunkter.

Nylund skole nok prøvd å rette dette kritiske blikket mot seg selv, og skjemaet kan ansees som et resultat av dette forsøket, men lykkes de? Skjemaet, som fremstilt i media, viser ingen form for utdypende tilbakemelding fra foresatte til skole. Dette er ingen dialog. viser de vilje til endring, eller gir de bare foreldrene muligheten til at deres barn ikke behøver å delta?

Dialogen som verktøy for læring er støttet av mange, blant annet den russiske filosofen og litteraturviteren Mikhail Mikhajlovitsj Bakhtin som sier at mening blir skapt mellom spørsmål og svar, og Olga Gerd Dysthe, professor i pedagogikk ved Universitetet i Bergen, som sier at det er selve forskjellen mellom stemmene som utgjør læringspotensialet. Vi trenger disse

ulike stemmene for å skape et inkluderende felleskap i skolen. Det er gjennom denne dialogen at uvitenhet og fordommer utfordres, ulike synspunkter møtes, og forståelse kan oppstå.

Julefeiring for meg handler om mer en «Deilig er jorden», grøt og nisser. Det handler om felleskap, kjærlighet, solidaritet, nestekjærlighet og håp om fred. Dette er verdier jeg håper vi alle kan slutte opp om. I Norge er vi stolt over å ha en skole for alle. Jeg har da et ønske om at vi også skal klare å lage en julefeiring i skolen som alle vil ønske å bidra til. Barna vil i fremtiden møtes i arbeidslivet, i organisasjoner, i nabolaget og i andre fellesskap. De kommer til å interagere med hverandre og må lære dette dersom vi ikke ønsker å leve i et delt samfunn. Det er skolen som best kan forberede dem til dette. Skolen må derfor være villig til å se kritisk på egen praksis, være i dialog med involverte parter og reflektere over saker i lys av ulike synspunkter. Uenighet er ikke en trussel., Vi er mer truet dersom vi danner utenforskap enn om vi skaper et fellesskap alle føler tilhørighet til, som rommer forskjeller og ser på dette som en mulighet til å lære, utvikle oss og se på hverandre som en ressurs.

Konklusjonen er at vi trenger en mer faglig forankret debatt om det underliggende temaet juleavslutningsdebatten på Nylund skole er et symptom på. Samfunnet er endret og vil endres ytterligere; da må skolens pedagogikk endres i takt med dette. Skolen er en felles arena for alle barn og har en unik posisjon til å forberede barnet på fremtiden det går i møte. Det er da viktig at skolen går foran med et godt eksempel og møter forskjeller med et åpent blikk, og bruker disse på en konstruktiv måte for å kvalitetssikre det fellesskapet skolen skal være.